

Pääluokka 23

VALTIOEUVOSTON KANSLIA

Selvitysosa: Valtioneuvoston kanslia vastaa toimialaansa kuuluvana pääministerin avustamisesta valtioneuvoston yleisessä johtamisessa sekä hallituksen ja eduskunnan työn yhteensovittamisessa. Valtioneuvoston kanslian tehtäviin kuuluvat Suomen EU-politiikan yhteensovittaminen ja kehittäminen, valtioneuvoston viestintä ja valtionhallinnon viestinnän yhteensovittaminen sekä valtion omistajapolitiikka ja valtioneuvoston kanslian alaisten valtio-omisteisten yhtiöiden omistajaohjaus.

Valtioneuvoston kanslian tehtävänä on johtaa, sovittaa yhteen ja kehittää valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteistä hallintoa, sisäistä toiminnan ja talouden suunnittelua ja toimintatapoja sekä tuottaa yhteisiä palveluja ja kehittää valtioneuvoston yhteistä toimintakulttuuria. Valtioneuvoston kanslian toimialaan kuuluvat valtioneuvoston yhteinen tilannekuva, varautuminen ja turvallisuus sekä häiriötilanteiden hallinnan yhteensovittaminen.

Lisäksi valtioneuvoston kanslia vastaa valtion sektoritutkimuksen tavoitteiden yhteensovittamisesta, hallituksen tulevaisuustyöstä ja kestävän kehityksen Agenda 2030:n kansallisen toimeenpanon yhteensovittamisesta. Valtioneuvoston kanslia turvaa kaikissa olosuhteissa pääministerin ja hallituksen toimintaedellytykset ja vastaa pitkän aikavälin yhteiskuntapolitiikan ennakoinnista ja suunnittelusta sekä hallituksen strategiastyöstä.

Valtioneuvoston kanslia hoitaa toimialansa mukaiset tehtävät voimassa olevan hallitusohjelman mukaisesti. Valtioneuvoston kanslia seuraa hallitusohjelman toteutumista ja huolehtii osaltaan hallitusohjelmassa mainittujen tavoitteiden toteutumisesta.

Toimintaympäristön kuvaus

Vuonna 2020 käynnistyneestä COVID-19-pandemiasta on muodostunut keskeisin kansallista toimintaympäristöä määrittävä muutostekijä ja globaali kriisi, joka aiheuttaa merkittäviä sosiaalisia, taloudellisia ja poliittisia seurauksia kansainvälisesti sekä kansallisesti.

Epidemian johdosta valtiot ovat sulkeneet rajojaan ja rajoittaneet ihmisten liikkumista maiden sisällä ja niiden välillä. Globaali talouskasvu on hidastunut merkittävästi ja kansainvälisen taantuman riski on kasvanut.

Koronakriisi uhkaa hyvinvoinnin tasaista jakautumista ja voi lisätä eriarvoistumista ja syrjäytymistä. Epidemiasta aiheutuva epävarmuus määrittää toimintaympäristöä todennäköisesti vielä pitkään. Epidemian kehittymistä ei voi ennustaa ja välilliset vaikutukset yhteiskuntiin ja talouksiin ovat niin ikään hyvin vaikeasti ennalta arvioitavissa.

Kriisistä toipuminen ja nousu edellyttävät taloudellisesta ja sosiaalisesta jatkuvuudesta huolehtimista, työllistymisen ja kasvun tukea, korkeaa osaamisen tasoa sekä yhteiskunnallista hyötyä tuovia innovaatioita.

Koronakriisi ei myöskään häivyttä muita toimintaympäristön muutostekijöitä, vaan korostaa niitä. Väestön ikääntyminen jatkuu. Kaupungistuminen ja globalisaatio saattavat muuttaa muotoaan, digitalisaatio ja työn tekemisen uudet muodot voivat edetä hyppäyksin, kansainvälisessä politiikassa tapahtuu vallan uusjakoa ja kansallisvaltionäkökulma saattaa voimistua. Ilmastonmuutokseen

vastaaminen ja kestävä kehityksen edistäminen ovat yhä tärkeämpiä, kun eriarvoistuminen uhkaa syventyä eri puolilla maailmaa ja yhteiskuntia.

Poikkeusolot koettelevat EU:n yhteistyökykyä. Suomi pyrkii tukemaan EU:n yhtenäisyyttä osana eurooppalaista ja pohjoismaista arvo yhteisöä.

Valtioneuvoston työtä määrittää ongelmien laaja-alaisuus sekä syvyys. Hallituksen työ edellyttää kattavaa kokonaiskuvaa ja toimivaa yhteensovittamistyötä.

Valtioneuvoston kanslian yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

— Sosiaalisesti, taloudellisesti sekä ekologisesti kestävä Suomi.

Valtioneuvoston kanslian toiminnalliset tulostavoitteet

Painopiste	Toiminnallinen tulostavoite
Hallitusohjelman toimeenpano	Hallitusohjelman toimeenpano on onnistunutta ja sitä koskeva viestintä on yhtenäistä ja kattavaa.
Suomen EU-politiikan johtaminen	Suomen aktiivinen EU-politiikka vahvistaa kilpailukykyä, kasvua, työllisyyttä ja turvallisuutta ja Suomen tavoitteet on huomioitu EU:n vuosien 2021—2027 ohjelmakaudella.
Valtion aktiivinen ja selkeä omistajapolitiikka	Ennustettavaa, eteenpäin katsovaa ja valtion strategiset intressit turvaavaa omistajapolitiikkaa jatketaan. Valtion omistamat yhtiöt ovat edelläkävijöitä digitalisaation hyödyntämisessä, yritysvaluuttasäilytyksessä ja siirtymisessä kohti hiilineutraalia kiertotaloutta.
Valtioneuvoston yhteinen toimintakulttuuri ja kehittämishankkeet	Valtioneuvostossa on käytössä yhtenäiset työtä tukevat toimintatavat, työvälineet sekä jaettu tilannekuva kokonaisuuden johtamisen tueksi. Yhteiset toimintatavat hyödyntävät sähköisiä ja kustannustehokkaita yhteisiä työvälineitä ja palveluja mahdollistaen poikkihallinnollisen tuloksellisen toiminnan.

Oikeuskanslerinvirasto

Oikeuskanslerinvirasto on itsenäinen virasto, jonka määrärahat ovat valtioneuvoston kanslian pääluokassa omassa luvussaan, jossa todetaan myös viraston yhteiskuntapoliittiset ja toiminnalliset tavoitteet.

Oikeuskanslerinvirasto tukee oikeuskansleria ja apulaisoikeuskansleria valtioneuvoston ja tasavallan presidentin virkatoimien lainmukaisuuden valvonnassa, tuomioistuinten, muiden viranomaisten ja muiden julkista tehtävää hoitavien laillisuusvalvonnassa sekä asianajajien toiminnan valvonnassa.

Talousarvioesitykseen liittyvät tasa-arvovaikutukset

Valtioneuvoston kanslian omassa toiminnassa ja johtamisessa korostetaan toimintatapoja, jotka tukevat yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Valtion omistajaohjauksessa täysin valtio-omisteisten yhtiöiden hallitusvalinnoissa otetaan huomioon tasa-arvonäkökohdat siten, että kummankin sukupuolen osuus hallituksen jäsenistä on vähintään 40 prosenttia. Pääluokan määrärahoilla ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia sukupuolten väliseen tasa-arvoon.

Kestävä kehitys

Kestävän kehityksen kansallista koordinaatiota ja toimeenpanoa sekä globaalin kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda2030:n toimeenpanoa toteutetaan valtioneuvoston kansliassa pääministerin johdolla. Valtioneuvoston kanslia koordinoi Suomen toimia EU:ssa Agenda2030:n ja kestävän kehityksen edistämiseksi. Myös Suomen kestävän kehityksen toimikunnan pääsihteeristö toimii valtioneuvoston kansliassa. Valtioneuvoston kanslia tukee muiden ministeriöiden työtä ja edistää kestävän kehityksen politiikkaperiaatteiden toteuttamista sekä vastaa Agenda2030:n toimeenpanon seurannasta. Kestävän kehityksen tilaa seurataan Suomessa seuranta- ja arviointijärjestelmällä, jolla vahvistetaan kestävä kehitystä koskevan tutkimustiedon ja poliittisen päätöksenteon välistä kytkentää. Hallituskauden aikana toteutetaan muun muassa tiekartta Agenda2030:n tavoitteiden saavuttamiseksi sekä perustetaan ilmastopolitiikan pyöreä pöytä kestävän kehityksen toimikunnan yhteyteen. Lisäksi käynnistetään ilmastopolitiikan pyöreän pöydän työ kestävän kehityksen toimikunnan yhteydessä.

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2019—2021

	v. 2019 tilinpäätös 1000 €	v. 2020	v. 2021 esitys 1000 €	Muutos 2020—2021	
		varsinainen talousarvio 1000 €		1000 €	%
01. Hallinto	227 274	172 095	174 294	2 199	1
01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	126 865	125 261	130 538	5 277	4
02. Ministereiden, heidän valtiosihteeriensä ja erityisavustajiensa palkkaukset (arviomääräraha)	8 672	11 500	11 473	-27	0
03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (siirtomääräraha 2 v)	750	995	990	-5	-1
22. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta (siirtomääräraha 3 v)	11 400	10 839	10 793	-46	0
(23.) Kokeilutoiminnan digitaalinen edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	920	—	—	—	0
(24.) Suomen EU-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2 v)	60 000	3 000	—	-3 000	-100
25. Terveet tilat 2028 (siirtomääräraha 3 v)	860	1 500	1 500	—	0
(26.) Saamelaiden totuus- ja sovintoprosessin edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 500	—	—	—	0
29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	16 307	19 000	19 000	—	0
10. Omistajaohjaus	5 700	5 700	5 700	—	0
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)	5 700	5 700	5 700	—	0
20. Poliittisen toiminnan avustaminen	29 560	35 635	35 635	—	0

	v. 2019 tilinpäätös 1000 €	v. 2020 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2021 esitys 1000 €	Muutos 2020—2021 1000 €	%
50. Puolutoiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	29 560	35 635	35 635	—	0
30. Oikeuskanslerinvirasto	3 490	3 501	3 932	431	12
01. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 490	3 501	3 932	431	12
90. Muut menot	2 194	2 080	2 320	240	12
21. Kunniamerkit (arviomääräraha)	754	700	700	—	0
(59.) Avustus tasa-arvopalkinnon maksamiseen (siirtomääräraha 2 v)	300	—	—	—	0
61. Jäsenmaksut ja maksusuudet Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskukseen (siirtomääräraha 2 v)	1 140	1 380	1 620	240	17
Yhteensä	268 218	219 011	221 881	2 870	1

Henkilöstön kokonaismäärä 691 700 670¹⁾

¹⁾ Valtioneuvoston kanslian henkilötyövuosiarvio on 549 henkilötyövuotta, oikeuskanslerinviraston 36 henkilötyövuotta sekä enintään 70 erityisavustajaa ja 15 valtiosihteeriä. Valtioneuvoston jäsenet eivät sisälly henkilötyövuosiin.

01. Hallinto

01. (23.01.01 ja 04) Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 130 538 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös talousneuvostosta, ruotsinkielenlautakunnasta, arvonomilautakunnasta, lainsäädännön arviointineuvostosta tai muista vastaavista lautakunnista aiheutuviin kuluihin.

Selvitysosa:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Valtioneuvoston kanslian yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoite sekä sitä tukevat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2021 on esitetty valtioneuvoston kanslian pääluokan 23 perusteluissa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2019 toteutuma	2020 varsinainen talousarvio	2021 esitys
Bruttomenot	126 323	127 061	132 538
Bruttotulot	2 579	1 800	2 000
Nettomenot	123 744	125 261	130 538

	2019 toteutuma	2020 varsinainen talousarvio	2021 esitys
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	15 531		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	18 652		

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Valtioneuvoston johtaminen ja politiikkavalmistelu	9 705
Valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteiset hallinto- ja palvelutehtävät	119 653
Leo Mechelin - hanke	200
Suomalaiset Venäjällä 1917—1953 -hanke	480
Presidentti Koiviston muistomerkin suunnittelu	500
Yhteensä	130 538

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU-edustusto erityisasiantuntija (siirto momentille 24.01.01)	-32
Kertaluonteisen menon poisto (tilannekuvajärjestelmän suunnittelu)	-200
Kertaluonteisen menon poisto (VN tietojärjestelmäympäristön kehittäminen)	-2 500
Kertaluonteisen siirron palautus (momentille 32.01.01, arkistonjärjestäminen)	-67
Kriisinhallintakeskuksen palveluiden järjestäminen (siirto momentilta 26.01.04)	130
Laajennettu hankintojen tuki (siirto momentilta 33.01.01)	100
Merikasarmin peruskorjaus (kertaluonteisen erän poisto)	-350
Presidentti Koiviston muistomerkin suunnittelu	500
Senaatti-kiinteistöjen vuokrien tasaus ja 6 %:n vuokranalennuksen päivitys	3 147
Smolnan vuokrankorotus	-520
Suomalaiset Venäjällä 1917?1953 ?hanke	480
Toimitilojen kalusteiden hankintamenot	550
Turvallisuusmenot (siirto momentilta 24.01.01)	240
Turvaton korottamisen vuokra vaikutus (Merikasarmin)	1 150
UH-tietoturvatarkistusten yhtenäistäminen valtioneuvostossa	730
Vahva-hankkeen käyttöönnoton aiheuttama tuottavuuden lisääntyminen (-5 htv)	-200
Valtioneuvoston rakennusten ulkokuorien turvallisuustason yhdenmukaistaminen	30
Valtioneuvoston yhteinen palveluhallintajärjestelmä (Virkku) -hanke (v. 2020 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-480
Valtti-hinnoittelun korotus	1 600
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-321
Palkkausten tarkistukset	1 290
Yhteensä	5 277

2021 talousarvio	130 538 000
2020 IV lisätalousarvio	2 497 000
2020 talousarvio	125 261 000
2019 tilinpäätös	126 865 000

02. Ministereiden, heidän valtiosihteeriensä ja erityisavustajiensa palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 11 473 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ministereiden, poliittisten valtiosihteerien ja ministereiden erityisavustajien palkkausmenoihin
- 2) virkamieslain 44 a §:n mukaisiin säännöllisen työajan palkkausta vastaaviin korvauksiin.

Selvitysosa: Momentilta maksetaan ministereiden palkkio (laki valtioneuvoston jäsenille maksettavista palkkioista ja korvauksista 1096/2006), poliittisten valtiosihteerien ja ministerien erityisavustajien palkat sivukuluineen. Henkilöstön määrä momentilla on 19 valtioneuvoston jäsentä, enintään 15 valtiosihteeriä ja enintään 70 erityisavustajaa. Lisäksi momentilta on mahdollista maksaa valtiosihteereiden ja erityisavustajien karenssiajan korvaukset.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö	-27
Yhteensä	-27

2021 talousarvio	11 473 000
2020 IV lisätalousarvio	—
2020 talousarvio	11 500 000
2019 tilinpäätös	8 671 983

03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 990 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan unionin toimielimissä toimivien suomalaisten kansallisten asiantuntijoiden palkkaus- ja sosiaaliturvakustannusten maksamiseen
- 2) eräissä tapauksissa tiettyjen päivärahojen maksamiseen sellaisille kansallisille asiantuntijoille, joille Euroopan unioni ei maksa korvauksia
- 3) enintään 240 000 euroa enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen valtioneuvoston kansliaan Euroopan unionia koskevien valtioneuvoston horisontaalisten asioiden hoitamiseen liittyviin tehtäviin.

Selvitysosa: Momentin varsinainen käyttötarkoitus on Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausmenot. Hallinnonalat voivat täydentää soveltuvista toimintamäärärahoistaan kansallisten asiantuntijoiden rahoittamista, jos keskitetty rahoitus ei riitä kattamaan kaikkia tarpeellisina pidettyjen asiantuntijoiden kustannuksia.

Momentilta voidaan myös määräaikaisesti palkata valtioneuvoston kansliaan kolmea henkilötyövuotta vastaavasti henkilöstöä Euroopan unionia koskevien valtioneuvoston horisontaalisten asioiden hoitamiseen liittyviin tehtäviin. Tehtävät ovat keskeisiä Suomen EU-vaikuttamisen turvaamiseksi.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö	-5
Yhteensä	-5

2021 talousarvio	990 000
2020 talousarvio	995 000
2019 tilinpäätös	750 000

22. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 793 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtioneuvoston ja sen ministeriöiden selvitys- ja tutkimustoimintaan
- 2) selvitys- ja tutkimustoiminnasta aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen
- 3) valtionavustusten maksamiseen tutkimuslaitoksille, yliopistoille ja muille vastaaville tutkimustoimintaa harjoittaville yhteisöille.

Määrärahaa saa käyttää enintään kahdeksaa henkilötyövuotta vastaavan valtioneuvoston kanslian henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös määräaikaisen enintään 70 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen valtion virastoissa ja laitoksissa.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Momentille saa nettobudjetoida virastolle työnantajana maksetut tulot.

Selvitysosa: Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan sisällölliset painopisteet sekä hankkeiden valmistelu- ja ohjausvastuut määritellään vuosittain valtioneuvoston selvitys- ja tutkimussuunnitelmassa. Suunnitelmalla ohjataan selvitys- ja tutkimustoimintaa hallituksen valitsemissä horisontaalisille painopistealueille, jotka vastaavat hallituksen ja sen ministeriöiden toiminnan tietotarpeisiin. Selvitys- ja tutkimustoiminnalla vahvistetaan hallituksen ja sen ministeriöiden päätöksenteon tietopohjaa, tietoon perustuvaa toimintapolitiikkaa ja strategista kokonaisnäkemystä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö	-46
Yhteensä	-46

2021 talousarvio	10 793 000
2020 talousarvio	10 839 000
2019 tilinpäätös	11 400 000

(23.) Kokeilutoiminnan digitaalinen edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

2019 tilinpäätös	920 000
------------------	---------

(24.) Suomen EU-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2020 IV lisätalousarvio	-3 000 000
2020 talousarvio	3 000 000
2019 tilinpäätös	60 000 000

25. Terveet tilat 2028 (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelmasta aiheutuviin hankintoihin ja selvityksiin sekä toimenpiteiden koordinointiin, edistämiseen ja muihin vastaaviin menoihin

2) enintään 12 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen toimenpideohjelman ohjaus- ja asiantuntijatehtäviin.

Selvitysosa: Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelman tavoitteena on julkisten rakennusten tervehdyttäminen ja kaikkien sisäilmasta oireilevien hoidon ja kuntoutuksen tehostaminen. Kymmenvuotisen ohjelmakauden aikana toteutetaan toimia, joilla vakiinnutetaan normaaliin kiinteistönpitoon menettelytapa, jossa rakennusten kunto, tarkoitukseensa sopivuus ja käyttäjien kokemukset tarkistetaan säännönmukaisesti ja tilannetta arvioidaan moniammatillisessa yhteistyössä. Määrärahaa on tarkoitus käyttää toimenpideohjelman toimeenpanon tukemiseen, kuten koordinointiin, vuorovaikutukseen, viestintään sekä selvityksiin valtioneuvoston kansliassa ja ministeriöissä.

Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelman toimialakohtaisia hankkeita voidaan rahoittaa lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä ympäristöministeriön pääluokan momenteilta.

2021 talousarvio	1 500 000
2020 talousarvio	1 500 000
2019 tilinpäätös	860 000

(26.) Saamelaisten totuus- ja sovintoprosessin edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

2019 tilinpäätös	1 500 000
------------------	-----------

29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2021 talousarvio	19 000 000
2020 talousarvio	19 000 000
2019 tilinpäätös	16 307 309

10. Omistajaohjaus

Selvitysosa: Omistajapolitiikan ja -ohjauksen osalta tehtäviä ovat valtion yleisen omistajapolitiikan ja omistajaohjauksen valmistelu ja täytäntöönpano, ministeriön alaisten valtio-omisteisten yhtiöiden omistajaohjaus sekä eri ministeriöiden omistajaohjauksen käytäntöjen yhteensovittaminen ja ministeriöiden välisen yhteistyön koordinointi.

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) niiden osakkeiden merkintähinnan maksamiseen, joita valtio merkitsee valtioenemmistöisten yhtiöiden tai valtion osakkuusyhtiöiden osakeannissa taikka uusia valtio-omisteisia yhtiöitä perustettaessa
- 2) muiden omistus- ja yritysjärjestelyistä aiheutuvien menojen sekä valtion osakemyynneihin ja omistajaohjaukseen liittyvien, muiden kuin toimintamenomomentille kuuluvien menojen maksamiseen
- 3) osakeyhtiölain (624/2006) 10 luvussa tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien, kuten vaihtovelkakirjalainojen, merkitsemiseen tai johdannaisopimuksista aiheutuvien välittömien menojen maksamiseen. Jos merkintä perustuu lainaan, osakkeiksi muutettavissa oleva laina saa olla vakuudeton.

Selvitysosa: Omistus- ja yritysjärjestelyistä ja osakemyynneistä aiheutuvia tai niihin liittyviä menoja ovat järjestelyistä ja toimenpiteistä sekä niiden valmistelusta aiheutuvien kustannusten lisäksi sellaiset kauppahinnan osittaiset palautukset, jotka perustuvat kauppakirjassa oleviin hinnantarkistusta tai myyjän maksettavaksi tulevia korvauksia koskeviin sopimusehtoihin. Omistajaohjaukseen liittyviä menoja ovat osakkeiden ja arvo-osuuksien hallinnointikustannukset, valtion tarvitsemien neuvonantaja- ja koulutuspalvelujen kustannukset, hallitusjäsenten rekrytointiin ja koulutukseen liittyvät kustannukset, omistajaohjauksen toimiala- ja yritysjärjestelyosaamisen ylläpitämiseen liittyvät kustannukset sekä omistajaohjauksen kansainväliseen yhteistyöhön ja omistajien keskinäiseen yhteistyöhön liittyvät kustannukset.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2021 talousarvio	5 700 000
------------------	-----------

2020 IV lisätalousarvio	—
2020 III lisätalousarvio	700 000 000
2020 talousarvio	5 700 000
2019 tilinpäätös	5 700 000

20. Poliittisen toiminnan avustaminen

Selvitysosa: Valtiovalta kuuluu perustuslain mukaan kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta. Puolueilla on Suomen poliittisessa järjestelmässä vakiintunut asema. Johtuen puolueiden merkittävästä asemasta valtiollisessa toiminnassa on niiden asemasta ja puolue toiminnan tukemiseen tarkoitettujen määrärahan jakamisesta säädetty puoluelailta. Puoluerahoitus sisältää yleisen tuen puolueiden toimintaan sekä tuen puolueiden tiedotustoimintaan ja viestintään.

50. Puolue toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 35 635 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puoluelain (10/1969) 9 §:n sekä puolueiden toiminnan tukemiseen myönnettävistä avustuksista annetun asetuksen (27/1973) 1 §:n mukaisesti avustuksiin eduskunnassa edustettuina oleville puolueille niiden säännöissä ja yleisohjelmissa määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen. Määrärahasta 35 456 825 euroa on tarkoitettu käytettäväksi puolueiden poliittisen toiminnan tukemiseen sekä puolueiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen. Tästä 5 prosenttia on tarkoitettu puolueille naisten poliittiseen toimintaan sekä samoin 5 prosenttia puolueille niiden piirijärjestöjen toimintaan samojen perusteiden mukaisesti kuin edellä mainitut avustukset. Määrärahasta saa käyttää 178 175 euroa avustuksena Ahvenanmaan maakuntahallitukselle poliittisen toiminnan ja tiedotustoiminnan tukemiseen Ahvenanmaan maakunnassa.

Selvitysosa:

2021 talousarvio	35 635 000
2020 talousarvio	35 635 000
2019 tilinpäätös	29 559 678

30. Oikeuskanslerinvirasto

Selvitysosa: Valtioneuvoston oikeuskanslerin perustehtävänä on varmistaa perustuslain 1 §:ssä säädettyjen Suomen valtiosäännön perusarvojen ja -periaatteiden (ihmisen arvon loukkaamattomuus, yksilön vapauksien ja oikeuksien turvaaminen, oikeudenmukaisuuden edistäminen yhteiskunnassa) sekä valtiojärjestyksen perusperiaatteiden kansanvaltaisuuden ja yksilön osallistumisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen sekä parlamentarismien ja tuomioistuinten riippumattomuuden samoin kuin perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. Tavoitteena on, että oikeuskanslerinviraston harjoittama laillisuusvalvonta on vaikuttavaa, laadukasta ja joutuisaa sekä oikea-aikaista. Oikeuskanslerin harjoittamassa ylimmässä laillisuusvalvonnassa oikeuskanslerin eri toimintamuotoja käytetään ja yhdistellään tarkoituksenmukaisella tavalla, jolloin laillisuusvalvonnan eri keinoista muodostuu yhtenäinen ja johdonmukainen kokonaisuus.

Vuoden 2021 aikana on tarkoitus ryhtyä toteuttamaan uudistettua tehtävienjakoa valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen välillä, mitä koskeva hallituksen esitys annetaan eduskunnalle syysistuntokaudella 2020. Oikeuskanslerin laillisuusvalvonnan uusissa painopisteissä

korostuisi valvonnan rakenteellinen näkökulma, jossa huomiota kiinnitetään oikeuksien toteutumisen edellytyksiin. Oikeuskanslerin erityistehtävänä oleva valvonta kohdentuisi digitaalisten menettelyiden ja automatisoidun päätöksenteon kehittämiseen, ympäristöoikeuksien tasapainoiseen toteuttamiseen lainsäädännössä ja tulevien sukupolvien oikeuksien huomioon ottamiseen sekä näihin liittyen ilmastonmuutoksen torjunnan ja kestävä kehityksen rakenteelliseen valvontaan samoin kuin rakenteellisen korruption vastustamiseen. Samoin julkisia hankintoja, valtiontukia ja kilpailua koskevien asioiden käsittely ylimmissä laillisuusvalvojissa koottaisiin oikeuskanslerin tehtäväksi. Lisääntyvä työmäärä uusissa lakisääteisissä tehtävissä ja uudet osaamisvaatimukset edellyttävät henkilöstökoulutuksen lisäksi uusia rekrytointeja. Uudistuksessa valtioneuvoston ja ministeriöiden toimintaan kohdistuvien kanteluiden käsittely keskitettäisiin oikeuskanslerinvirastoon, mikä osaltaan lisäisi käsiteltävien kantelujen määrää.

Ennakollisen säädösvalvonnan laajentaminen ja kehittäminen edelleen perustuslakivaliokunnan näkemyksen edellyttämällä tavalla (PeVM 5/2018 vp ja PeVM 16/2020 vp) sekä Syyttäjälaitoksesta annetun lain (32/2019) mukaiset uudet velvoitteet toimia syyttäjänä tai määrätä syyttäjä tukevat osaltaan oikeuskanslerinviraston lisäresurssointia. Ylimpien laillisuusvalvojien tehtävienjaon laajentaminen, muut lisääntyvät tehtävät ja uudet osaamisvaatimukset edellyttävät siten lisäystä oikeuskanslerinviraston juristiesittelijäresursseihin.

Päätöksenteon valvonta

	2019 toteutuma	2020 arvio	2021 arvio
valtioneuvoston yleisistunnot	56	80	60
tasavallan presidentin esittelyt	28	35	30
tarkastetut esittelylistat	1 782	1 900	1 800

Kaikki valtioneuvoston yleisistuntojen ja tasavallan presidentin esittelyjen asiakirjat tarkastetaan etukäteen ja oikeuskansleri on läsnä istunnoissa sekä hallituksen neuvotteluissa ja iltakouluissa. Lisäksi tarkastetaan istuntojen pöytäkirjat. Istunnoissa vuosittain käsiteltyjen asioiden määrä vaihtelee vaalikauden aikana. Lisäksi oikeuskansleri valvoo jälkikäteen valtioneuvoston ja tasavallan presidentin päätöksentekoa ja sen valmistelua käsittelemällä sitä koskevia kanteluita.

Lainvalmistelun valvonta

	2019 toteutuma	2020 arvio	2021 arvio
lausunnot ministeriöille	77	60	90
ennakkotarkastukset	16	70	50
kuulemiset eduskunnassa	16	20	30

Oikeuskansleri valvoo laillisuutta ja hyvän lainvalmistelutavan noudattamista mukaan lukien perus- ja ihmisoikeusvelvoitteiden asianmukainen huomioon ottaminen lainvalmistelussa. Lausuntojen määrä on viime vuosina kasvanut. Lausuntojen, ennakkotarkastusten ja kuulemisten vuosittainen määrä riippuu ministeriöiden säädösvalmistelun etenemisestä ja säädösten yhteiskunnallisesta ja oikeudellisesta merkittävydestä.

Kanteluasiat

	2019 toteutuma	2020 arvio	2021 arvio
saapuneet	2 130	2 200	2 300
ratkaistut	1 973	2 200	2 300

Saapuneiden kanteluiden määrissä on vuosittaista vaihtelua. Vuonna 2019 kanteluasioiden käsittelyajan mediaani oli 7,9 viikkoa ja keskiarvo 13,7 viikkoa. Vuonna 2019 ns. seuraamusratkaisujen osuus on ollut 16 % selvittämistoimia edellyttäneistä kanteluasioista. Vuosittain pyritään ratkaisemaan vähintään sama määrä kanteluasioita kuin mitä on saapunut. Vuodesta 2021 lähtien ylimpien laillisuusvalvojien tehtäväjaon uudistaminen johtaa siihen, että valtioneuvoston ja tasavallan presidentin toimintaa koskevat kantelut ja kantelut eräissä muissa asioissa keskitetään oikeuskanslerille, mikä lisää käsiteltävien kanteluiden määrää. Toisaalta useassa asiaryhmässä kanteluiden käsittelyitä kootaan eduskunnan oikeusasiamiehelle, mikä vähentää oikeuskanslerin käsiteltäviä kanteluita. Kokonaisuutena oikeuskanslerin käsiteltäväksi tulevien asioiden määrän ei arvioida vähenevän. Saapuvat kantelut arvioidaan ensin rakenteellisen valvonnan näkökulmasta ja tehdään arvio niiden siirrettävyydestä. Oikeuskanslerin käsittelemät kantelut sisältävät lisääntyvästi laaja-alaisia, useita viranomaisia koskevia rakenteellisia näkökulmia, joten juttukanta on vaativaa.

Omat aloitteet, laillisuusvalvontakäynnit ja tarkastukset

	2019 toteutuma	2020 arvio	2021 arvio
aloitteet	33	30	45
laillisuusvalvontakäynnit	16	15	35

Omista aloitteista aiheutui vuonna 2019 yhteensä 30 seuraamusta. Tavoitteena on suunnata omat aloitteet sekä tarkastus- ja valvontatoiminta perus- ja ihmisoikeuksien sekä hyvän hallinnon kannalta olennaisiin rakenteellisiin kysymyksiin. Omissa aloitteissa painottuvat usein valvonnan rakenteelliset näkökulmat, ja ne ovat siten työmäärältään merkittäviä.

	2019 toteutuma	2020 arvio	2021 arvio
rangaistustuomioiden tarkastus	8 329	5 000	5 000

Oikeusrekisterikeskus on lähettänyt tarkastettavaksi sille annettujen ohjeiden mukaisesti muodostuvan otoksen rangaistustuomioista. Tästä vuodesta alkaen tarkastettavat tuomiot haetaan Oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämästä rikostuomiosovellus Ritusta, johon oikeuskanslerinvirasto on saanut teknisen käyttöoikeuden. Tämä mahdollistaa tarkastustoiminnan aiempaa paremman kohdentamisen siinä ja tuomioistuihin kohdistuvassa muussa laillisuusvalvonnassa saadun tiedon perusteella.

Vuonna 2019 tarkastettujen tuomioiden määrä oli merkittävästi arvioitua suurempi tarkastustoiminnan ajoittamisessa tehdyn muutoksen vuoksi. Tarkastuksen perusteella otettiin tarkemmin selvitettäväksi 81

asiaa, joista kahdessa tehtiin korkeimmalle oikeudelle esitys tuomion purkamiseksi. Vuonna 2019 annettiin tuomioistuimelle seuraamus 76 asiassa.

Tuomarien virkarikosasiat

	2019 toteutuma	2020 arvio	2021 arvio
vireille tulleet	55	60	60
ratkaistut	32	60	60

Syyttäjien virkarikosasiat

	2019 toteutuma	2020 arvio	2021 arvio
vireille tulleet	10	20	20
ratkaistut	6	20	20

Asianajajien, julkisten oikeusavustajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien valvonta

	2019 toteutuma	2020 arvio	2021 arvio
saapuneet	738	800	800
tutkitut	726	800	800

Valvonnassa tarkastetaan Suomen Asianajajaliiton yhteydessä toimivan valvontalautakunnan ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnan päätökset. Oikeuskanslerilla on oikeus hakea muutosta päätöksiin. Tavoitteena on ylläpitää luottamusta valvontajärjestelmän toimivuuteen sekä varmistaa, että oikeus oikeusturvaan ja siihen kuuluvaan mahdollisuuteen saada luotettavia ja laadukkaita oikeudellisia palveluita toteutuu. Tuomareihin ja syyttäjiin kohdistuvaan oikeuskanslerin valvontatoimeen voi usein kytkeytyä myös asianajovalvontaa ja asioiden siirtoa valvontalautakuntaan.

01. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 932 000 euroa.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta annetun lain muuttamisesta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö	-16
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-14
Palkkausten tarkistukset	101
Tasomuutos	360
Yhteensä	431

2021 talousarvio	3 932 000
2020 talousarvio	3 501 000
2019 tilinpäätös	3 490 000

90. Muut menot

21. Kunniamerkit (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion virkamiehille ja muille lunastuksetta annettavien kunniamerkkien kustannusten korvaamiseen.

Selvitysosa:

2021 talousarvio	700 000
2020 talousarvio	700 000
2019 tilinpäätös	754 455

(59.) Avustus tasa-arvopalkinnon maksamiseen (siirtomääräraha 2 v)

2019 tilinpäätös	300 000
------------------	---------

61. Jäsenmaksut ja maksusuudet Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskukselle (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 620 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskukselta annetun lain 12 §:n mukaisten osallistumismaksujen, maksusuuksien ja vastaavien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksen päätehtäviä ovat tutkimus ja analyysi, koulutus ja harjoitukset, doktriinien ja konseptien kehittäminen, parhaiden käytäntöjen jakaminen, yhteistyötapojen ja -mahdollisuuksien identifiointi sekä tiedon tuottaminen EU:n hybridiuhkiin vastaamista koskevan päätöksenteon tueksi. Määrärahasta maksetaan Suomen maksusuus hybridiosaamiskeskuksen toiminnasta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksen toiminnan laajeneminen	240
Yhteensä	240

2021 talousarvio	1 620 000
2020 talousarvio	1 380 000
2019 tilinpäätös	1 140 000

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

23. Valtioneuvoston kanslia

99. Valtioneuvoston kanslian muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 50 000 euroa.

Selvitysosa: Tulokertymässä otetaan huomioon ne valtioneuvoston kanslian ja oikeuskanslerinviraston tulot, joita varten ei ole erillistä tulomomenttia tai joita ei oteta huomioon nettoutettavina tuloina tai ei voida hyvittää menomomentille.

2021 talousarvio	50 000
2020 talousarvio	150 000
2019 tilinpäätös	537 907